



## Repertoriul jurisprudenței

**Cauza C-897/19 PPU**

**Procedură penală  
împotriva lui  
I.N.**

(cerere de decizie preliminară introdusă de Vrhovni sud)

**Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 2 aprilie 2020**

„Trimitere preliminară – Procedură preliminară de urgență – Acordul privind SEE – Nediscriminare – Articolul 36 – Libera prestare a serviciilor – Domeniu de aplicare – Acordul dintre Uniunea Europeană, Republica Islanda și Regatul Norvegiei privind asocierea acestora din urmă la implementarea, aplicarea și dezvoltarea acquis-ului Schengen – Acordul privind procedura de predare între statele membre ale Uniunii Europene, pe de o parte, și Islanda și Norvegia, pe de altă parte – Extrădare către un stat terț a unui resortisant islandez – Protecția resortisanților unui stat membru împotriva extrădării – Lipsa unei protecții echivalente a resortisanților altui stat – Resortisant islandez care a obținut azil în temeiul dreptului național înaintea dobândirii cetățeniei islandeze – Restricție privind libera circulație – Justificare întemeiată pe prevenirea impunității – Proportionalitate – Verificarea garanțiilor prevăzute la articolul 19 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene”

1. *Dreptul Uniunii Europene – Principii – Egalitate de tratament – Discriminare pe motiv de cetățenie sau naționalitate – Interzicere – Domeniu de aplicare – Diferență de tratament între resortisanții statelor membre și cei ai unui stat terț, membru al Asociației Europene a Liberului Schimb – Excludere (art. 18 TFUE)*

(a se vedea punctele 39 și 40)

2. *Cetățenia Uniunii – Dispozițiile tratatului – Domeniu de aplicare personal – Resortisant al unui stat terț, membru al Asociației Europene a Liberului Schimb – Excludere (art. 20 și 21 TFUE)*

(a se vedea punctele 39 și 41)

3. *Acorduri internaționale – Acordul de instituire a Spațiului Economic European – Domeniu de aplicare – Libera prestare a serviciilor – Conținut juridic identic cu cel al dispozițiilor Uniunii – Resortisant al unui stat al Asociației Europene a Liberului Schimb, parte la Acordul privind Spațiul Economic European, care s-a deplasat într-un stat membru*

*pentru a beneficia de servicii în acest stat – Includere – Consecință – Situație a resortisantului respectiv, care intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii (art. 56 TFUE; Acordul privind SEE, art. 36)*

(a se vedea punctele 49, 50 și 52-54)

4. *Acorduri internaționale – Acordul de instituire a Spațiului Economic European – Libera prestare a serviciilor – Cerere adresată unui stat membru de un stat terț prin care se solicită extrădarea unui resortisant al unui stat al Asociației Europene a Liberului Schimb, parte la acordul privind Spațiul Economic European, care s-a deplasat în statul membru respectiv pentru a-și exercita în acel stat dreptul la libera prestare a serviciilor – Stat membru care interzice extrădarea propriilor resortisanți – Obligația acestui stat membru de a informa statul AELS și, dacă este cazul, la cererea acestui din urmă stat, de a i-l preda pe resortisantul său, în conformitate cu dispozițiile unui acord privind procedura de predare, încheiat între Uniunea Europeană și statul AELS respectiv – Condiție (Acordul privind SEE, art. 36; Acordul dintre Uniune și Islanda și Norvegia privind procedura de predare)*

(a se vedea punctele 56, 57, 59, 60, 62, 69-71 și 75-77 și dispozitivul)

5. *Acorduri internaționale – Acordul de instituire a Spațiului Economic European – Libera prestare a serviciilor – Cerere adresată unui stat membru de un stat terț prin care se solicită extrădarea unui resortisant al unui stat al Asociației Europene a Liberului Schimb, parte la acordul privind Spațiul Economic European, care s-a deplasat în statul membru respectiv pentru a-și exercita în acel stat dreptul la libera prestare a serviciilor – Obligația de verificare a garanțiilor prevăzute la articolul 19 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Elemente de apreciere – Acordarea statutului de refugiat resortisantului respectiv, înainte de dobândirea cetățeniei statului AELS – Caracter deosebit de serios al acestei împrejurări [Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 19 alin. (2); Acordul privind SEE, art. 36]*

(a se vedea punctele 63-68 și 77 și dispozitivul)

## **Rezumat**

**Atunci când un stat membru trebuie să se pronunțe asupra unei cereri de extrădare formulate de un stat terț referitoare la un resortisant al unui stat al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS), parte la Acordul privind Spațiul Economic European (SEE), îi**

**revine obligația să verifice că acel resortisant nu va fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau unor pedepse sau tratamente inumane sau degradante**

**Înainte de a avea în vedere executarea cererii de extrădare, statul membru trebuie să informeze cu privire la această situație statul AELS pentru a-i permite să solicite predarea resortisantului său**

În Hotărârea Ruska Federacija (C-897/19 PPU), pronunțată la 2 aprilie 2020 în cadrul procedurii preliminară de urgență, Marea Cameră a Curții a statuat cu privire la obligațiile unui stat membru solicitat să se pronunțe asupra unei cereri de extrădare adresate de un stat terț și referitoare la un resortisant care nu este membru al Uniunii Europene, ci membru al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS) și parte la Acordul privind Spațiul Economic European (SEE)<sup>1</sup>. Curtea a statuat că statul membru solicitat trebuie mai întâi să verifice, în conformitate cu articolul 19 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), că, în cazul unei extrădări, persoana interesată nu este expusă riscului de a fi supusă pedepsei cu moartea, torturii sau unor pedepse sau tratamente inumane sau degradante. Or, în cadrul acestei verificări, constituie un element deosebit de serios faptul că persoanei interesate, înainte de dobândirea cetățeniei statului AELS în cauză, i s-a acordat azil de către acesta tocmai pentru motivul urmării penale aflate la originea cererii de extrădare. Pe de altă parte, Curtea a statuat că, înainte de a avea în vedere executarea cererii respective, statul membru menționat trebuie să informeze cu privire la această situație statul AELS pentru a-i permite să solicite predarea resortisantului său, cu condiția ca statul AELS respectiv să fie competent, în temeiul dreptului său național, să urmărească penal pe acel resortisant pentru fapte săvârșite în afara teritoriului său național.

În speță, la 20 mai 2015, un resortisant rus a făcut obiectul unui mandat de urmărire internațională emis de Biroul Interpol din Moscova. La 30 iunie 2019, acest resortisant, care între timp a dobândit cetățenia islandeză, a fost arestat în Croația pe baza mandatului de urmărire internațională respectiv. La 6 august 2019, autoritățile croate au fost sesizate cu o cerere de extrădare emisă de Rusia. Instanța croată însărcinată să se pronunțe asupra extrădării a apreciat că erau îndeplinite condițiile legale și a autorizat-o.

Persoana interesată a solicitat în contextul dat anularea acestei decizii în fața Vrhovni sud (Curtea Supremă, Croația). Persoana interesată a invocat în acest cadru existența unui risc de tortură și de tratamente inumane și degradante în cazul extrădării către Rusia și faptul că, înainte de obținerea cetățeniei islandeze, Islanda i-a recunoscut statutul de refugiat tocmai din cauza urmării penale la care era supus în Rusia. Persoana interesată a invocat de asemenea nerespectarea Hotărârii Petruhhin<sup>2</sup>, în care Curtea a statuat că un stat membru căruia i se adresează o cerere de extrădare referitoare la un cetățean al Uniunii, resortisant al altui stat membru și care se află pe teritoriul său, trebuie să informeze acest din urmă stat membru și, la cererea acestuia, să i-l predea pe cetățeanul respectiv, în conformitate cu Decizia-cadru 2002/584<sup>3</sup>, cu condiția ca statul membru al cărui cetățean este să fie competent să îl urmărească penal pentru fapte săvârșite în afara teritoriului său național.

<sup>1</sup> Acordul din 2 mai 1992 privind Spațiul Economic European (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4).

<sup>2</sup> Hotărârea din 6 septembrie 2016, Petruhhin (C-182/15); a se vedea de asemenea Comunicatul de presă 84/2016.

<sup>3</sup> Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 (JO 2009, L 81, p. 24).

În prezenta cauză, Vrhovni sud (Curtea Supremă) a solicitat Curtii să se pronunțe dacă trebuia să urmeze interpretarea reținută în Hotărârea Petruhhin într-o situație care nu privește un cetățean al Uniunii, ci un resortisant islandez, Islanda fiind un stat al AELS, parte la Acordul privind SEE.

În primul rând, Curtea a examinat aplicabilitatea dreptului Uniunii în situația menționată. În această privință, Curtea a arătat că, în măsura în care nu este vorba despre un cetățean al Uniunii care s-a deplasat în alt stat membru decât cel a cărui cetățenie o are, ci despre un resortisant al unui stat terț, articolele 18 (nediscriminarea întemeiată pe cetățenie) și 21 (libertatea de circulație și de ședere a cetățenilor Uniunii) TFUE, interpretate în Hotărârea Petruhhin, nu sunt aplicabile în speță. Totuși, situația în discuție se încadrează efectiv în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, mai precis în cel al Acordului privind SEE care, în calitate de acord internațional încheiat de Uniune, face parte integrantă din dreptul Uniunii. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a subliniat mai întâi relațiile privilegiate pe care Islanda le întreține cu Uniunea deoarece, în plus față de calitatea de membru al spațiului Schengen și parte la Acordul privind SEE, acest stat membru participă la sistemul european comun de azil și a încheiat cu Uniunea un acord privind procedura de predare<sup>4</sup>. Curtea a arătat în continuare că articolul 36 din Acordul privind SEE garantează libera prestare a serviciilor într-un mod identic, în esență, cu articolul 56 TFUE. În sfârșit, Curtea a statuat că libera prestare a serviciilor, atât în sensul articolului 56 TFUE, cât și al Acordului privind SEE, include libertatea deplasării în alt stat pentru a beneficia în acel stat de un serviciu, astfel cum a fost cazul în speță, resortisantul islandez în discuție dorind să își petreacă vacanța în Croația și, prin urmare, să beneficieze în acest stat de servicii legate de turism.

În al doilea rând, după ce a arătat că dispozițiile cartei au de asemenea vocație să fie aplicate, din moment ce situația în discuție este reglementată de dreptul Uniunii, Curtea a precizat domeniul protecției oferite prin articolul 19 alineatul (2) din cartă, în temeiul căruia nimeni nu poate fi extrădat către un stat unde există un risc serios de a fi supus pedepsei cu moartea, torturii sau altor pedepse sau tratamente inumane sau degradante. Astfel, Curtea a statuat că statul membru care a primit cererea de extrădare trebuie să verifice, înainte de a recurge la executarea sa eventuală, că aceasta nu va aduce atingere drepturilor prevăzute la articolul menționat. În această privință, Curtea a subliniat că, în speță, faptul că persoanei interesate i s-a acordat azil în Islanda constituie un element deosebit de serios în scopul acestei verificări. Aceasta se impune cu atât mai mult atunci când acordarea azilului a fost întemeiată tocmai pe urmărirea penală aflată la originea cererii de extrădare. Prin urmare, în lipsa unor împrejurări specifice, precum o evoluție importantă a situației în Rusia sau elemente care să demonstreze că persoana interesată a disimulat urmărirea penală respectivă în momentul cererii sale de azil, decizia autorităților islandeze prin care a fost admisă această cerere trebuie să determine Croația să refuze extrădarea.

În al treilea rând, în special în ipoteza în care statul membru care a primit cererea de extrădare ar aprecia că executării acesteia nu i se opune cartă, Curtea a amintit că normele naționale care interzic extrădarea resortisanților naționali, cum este cazul în Croația, instituie o diferență de tratament prin faptul că ele determină neacordarea, în privința resortisanților altor state ale AELS, părți la Acordul privind SEE, a aceleiași protecții împotriva extrădării. Astfel, aceste norme sunt susceptibile să afecteze libera prestare a serviciilor, în sensul articolului 36 din Acordul privind SEE. Curtea a arătat în continuare că o asemenea restricție nu poate fi justificată decât dacă este întemeiată pe considerații obiective și proporționale în raport cu obiectivul urmărit în mod legitim de dreptul național. În speță, obiectivul evitării riscului de impunitate a persoanelor

<sup>4</sup> Acordul dintre Uniunea Europeană și Republica Islanda și Regatul Norvegiei privind procedura de predare între statele membre ale Uniunii Europene și Islanda și Norvegia (JO 2006, L 292, p. 2, Ediție specială, 19/vol. 8, p. 74), aprobat, în numele Uniunii, prin articolul 1 din Decizia 2014/835/UE Consiliului din 27 noiembrie 2014 privind încheierea Acordului dintre Uniunea Europeană și Republica Islanda și Regatul Norvegiei privind procedura de predare între statele membre ale Uniunii Europene și Islanda și Norvegia (JO 2014, L 343, p. 1) și intrat în vigoare la 1 noiembrie 2019.

care se află pe un alt teritoriu decât cel pe care se pretinde că au săvârșit infracțiunea imputată prezintă un caracter legitim. Mai mult, normele care permit extrădarea acestor persoane către un stat terț apar ca fiind adecvate pentru atingerea obiectivului menționat. Totuși, în ceea ce privește caracterul proporțional al unei asemenea restricții, Curtea a considerat că era necesar să se favorizeze schimbul de informații cu statul AELS a cărui cetățenie o deține persoana în cauză, pentru a i se da oportunitatea de a emite o cerere de predare a resortisantului său în scopul urmăririi penale. În privința Islandei, întrucât Decizia-cadru 2002/584 nu este aplicabilă, o asemenea predare ar putea fi avută în vedere în temeiul acordului privind procedura de predare, ale cărui dispoziții sunt foarte asemănătoare cu cele ale deciziei-cadru.

Astfel, în concluzie, Curtea a statuat că soluția reținută în Hotărârea Petruhhin trebuia să fie aplicată prin analogie unui resortisant islandez care se află, în raport cu statul terț care solicită extrădarea sa, într-o situație comparabilă în mod obiectiv cu cea a unui cetățean al Uniunii căruia, potrivit articolului 3 alineatul (2) TUE, Uniunea îi oferă un spațiu de libertate, securitate și justiție fără frontiere interne în interiorul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor.